

Fiatalság: bolondság.

Jelenet.

Írta: Henri Lavedan.

Fordította: Orbók Attila.

Contran, 26 éves. Mizette, 19 éves.

Este féltizenkettő. A Café de Paris egyik külön-szobájában. Contran és Mizette egymásmellett ülnek a terített asztalnál. Hideg sülték és jégbe hűtött herbatea. Éppen az imént vonult vissza a főpincér, miután tudtára adták, hogy „már nincsen szükség semmire sem“.

Contran: Éhes vagy?

Mizette: De mennyire! S te?

Contran: Csöppet sem.

Mizette: Az étvágy evés közben jön. (Körülnéz.) Szép itten. Jól vagyunk itten. A fehér függönyök... biz' itt jól aludnék... Ha tudnád, mily büszke vagyok, mikor esténként együtt megyünk vacsorázni a vendéglőbe. Aztán, este — én megfigyeltem, megám — fényes ábrázatot öltsz, olyan a tartásod, ami igazán arra való, hogy beszélj a pincérekkel, aztán ha zsémbelődsz, ilyenkor még jobban szeretlek. Szavamra arra születél, hogy parancsolgass nekik. Jó kifejezéseid vannak. Nagyszerűen mondod: „Hop! fálaljon zellert, két tojást verve és egy Mumm-ot!“ Csókoljad meg, no te kis Totó édes kicsikéde, aki szeret — szerelemből, aranyodat — a cukrosat.

Contran (aki nagyon lanyhán fogadja a gyöngédség e kitörését): No, egyél. Egyél.

Mizette: Bizd reám. Eszem, eszem... Akarsz kenyeret? Nem? Nagyszerűek ezek a kis kenyerek, nincs bennök korpa, aztán hosszúak, mint a sétatot. Bizony nem hasonlítanak a mi piszkos mindennapi kenyerünkhöz. No, nem akarsz venni ebből a husból?

Contran: Nem.

Mizette: Ez a falat kitünő, ez a kocsonyával...

Contran: Semmit úgy nem utálok, mint ezt a te kocsonyádat; rosszul vagyok, ha látom.

Mizette: Mi van veled? Beteg vagy? Ha beteg vagy, mondd meg nekem, édesem.

Contran: Dehogy.

Mizette: Mert akkor mindjárt megyünk...

Contran: Semmi bajom. Egyszerűen le vagyok hangolva, nincs kedvem...

Mizette: Hát ez az! Mikor értem jöttél az este az áruházba, ezelőtt egy órával, már akkor észrevettem, hogy kedvetlen vagy. Talán megint a családod?

Contran: Ellenkezőleg, jó ideje, hogy nyugton hagynak.

Mizette: Köszönöm. Hát akkor mi!

Contran: Semmi.

Mizette: De! No, mondd!

Contran: Mindjárt. Csak egyél.

Mizette: De nem; nem bírok. Elvetted a kedvem az evéstől. (Félrelőki a tányérokat.) Hagyd, a sültet! Az ördögbe a kocsonyát! Mind! Visszateszem a tálcára. Rajta! Nem kell! Beszélj!

Contran: Hát tudni akarod.

Mizette: Igen, igen, akarom.

Contran: Hát arról van... Oh, szegény Mizette!

Mizette: Halljuk. Nagy bánatod van?

Contran: Nagyon nagy.

Mizette: Vesztettél a lóversenyen?

Contran: Nem, nem az.

Mizette: Dehát ugyan mi? Oh, menj, te tréfálsz! Aztán nincsen itt a te kicsikéd, hogy megvigasztaljon? (Hízelegve.) Rajta kis gyerek, mondd meg a te kis babádnak, mi hiányzik?

Contran: Hát jó! én félek... én azt hiszem... hogy nem lehetsz az enyém tovább...

Mizette: Hogy te... engemet... (Kezeibe temeti arcát.)

Contran: Igen. Ez az...

Mizette (sírva): Jól van!

Contran: ... világos, hogy nagyon fájdalmas eset! Igyál egy kis pezsgőt...

Mizette (eltolja a palackot): Nem, nem kell.

Contran: Nincs igazad. Ez nagyon jót tesz, biztosítlak, nagyon jót. Az orvosok mondják... Biztosítlak. Az ilyen pillanatokban erősnek kell lenni. Látod, én iszom. (Tölt magának.)

Mizette (még mindig sírva): Látod, látod...

Contran: Nem az én hibám.

Mizette: Nem is az enyém.

Contran: Mindjárt megmagyarázom...

Mizette: Nincs értelme. Te a faképnél hagysz és én megértettem.

Contran: Nem hagylak a faképnél és nem engedem, hogy ilyesmit mondj!

Mizette: Hát minek nevezted te ezt?!

Contran: Elhagylak. Elhagylak csendesen, gyöngéden, mint jó barát, de nem a faképnél hagylak. Igazságosnak kell lenni.

Mizette: Nekem ugyancsak egyforma.

Contran: Mizette, ebben a percben nem vagy kedves.

Mizette: Ez az, amitől mindég félttem.

Contran: Láthatod, elárulod saját magadat. Te tudtad, hogy ez az óra el fog jönni.

Mizette: Eljött... és vége. Oh! (Ujra zokog.)

Contran: Engedd meg, hogy megmagyarázzam. Töröld meg a szemeidet. Nem, az én zsebkendőmmel. Hát nem vagyok én jó fiú? Mizette, legyünk igazságosak, hisz nem vagyunk már gyerekek, mi tartozunk az egymás — megint könnyek, ejnye — az egymás viszonyait méltányolni, melyek kényszerítenek... hm? Mi emberek vagyunk, mi élünk már... hm? Hát nem felelsz? Miért nem felelsz?

Mizette (el-elcsukló hangon): A szívem... nagyon nehéz...

Contran: No, mondom, igyál egy kis pezsgőt.

Mizette: Nem. Köszönöm.

Contran: Nyakas vagy, ez az egész! Nekem is, bizony, nekem is nehéz a szívem, még ráadásul erősnek kell lennem, hogy megvigasztaljalak; kétszeresen nehéz... De lásd nem hagyom el magamat. Oh, kicsikém, ebben a modern világban nem szabad elhagyni magunkat... Enélkül minden oda van... Annyi, mint beadni a kulcsot... Rajta, igyál egy kicsit. (Ezúttal nem utasítja vissza a leány a pezsgőt és iszik.) Jobban vagy már, ugye?

Mizette: Nem.

Contran: Várjál. Az első korty még nem segít mindjárt.

Mizette: De hát végül is... mond meg... miért hagysz el engem.

Contran: Miért?

Mizette: Igen, kíváncsi vagyok...

1431

Contran: Hát azért... szegény gyermek... mert... De nagyon hosszú lenne azt elmagyarázni... és a végén még sem értenél, mert nincsen elég képzett elméd, hogy megérthess.

Mizette: Meg kell nősnöm?

Contran: Nem ez a baj. Arra még van időm!

Mizette: Hát akkor? Felszólítalak, hogy add okát. Van-e egyáltalán valami, amit a szememre vehetnél?

Contran: Nincs.

Mizette: Ez még jó, hogy igazat adsz! Hiába, hiába, ebben az egész ügyben rossz úton jársz és bizony nem vagy derék ember, hogy elhagysz engemet, pedig én semmit sem csináltam! Hét hónapja, hogy együtt vagyunk és nem mondhatod, hogy ezalatt bármi kellemelenséget csináltam volna, de azt sem, hogy falán nagyon sokba kerültem volna.

Contran: Oh, kérlek, ne keverjük a pénz-kérdést a szívügyekbe!

Mizette: És ime a köszönet.

Contran: Te erőszakkal igaztalan vagy és meghamisítod a megbecsülésemet — ebben a percben.

Mizette: Ugyan, hogy hamisítom?

Contran: Sajnálattal keverve tettél szemrehányást... a pénzt illetőleg.

Mizette: Én nem vetek semmit a szemedre, csak arról beszéltem, ami igaz: én tégedet nem ismertelek. Nem én kerestelek...

Contran: No, csak ez hiányzott!

Mizette: Én nagyon jól voltam! Istenem igen! a divatáruházban, okos voltam.

Contran: Nem is akartál ottmaradni. Épp' menni akartál...

Mizette: Honnét tudod?

Contran: Te mondtad el.

Mizette: Szép volt főlem. A te ígéreteidre gondoltam...

Contran: Mire? Én nem ígértem semmit.

Mizette: Nem is mondom. Oh, én nem számítottam arra, hogy elveszel, jól megértsük egymást. Tudtam, hogy azt nem teheted. Te a művelt osztályból való vagy és én egy kis senki, egy kis masamód-leány, aki kalapokat csinál. De igenis arra gondoltam, hogy nem hagysz el egy-kettőre, ilyen hamar. És mi

1432

okból? Semmiért, hogy szabadulj. Hát miért uraság? Én nem vagyok kellemetlen, én nem teszek tönkre.

Contran: Megint ez a célzás a pénzre. Mind egyformák vagytok. Kezdesz bemutatkozni. Mindig reátérték a pénzre és ez megmegtálatja a szerelmet!

Mizette: A legkevésbé sem. Pénzből tartom fenn magamat. Te nagyon tisztességes voltál, mert százötven frankot adtál havonta, hogy a rendelkezésedre álljak és ezzel jól be is értem, amíg azt hittem, hogy szeretsz egy kicsit és meg is fogsz tartani... De hogy így elhagysz egyszerre, anélkül, hogy lenne valami keresetem... ah! Úgy, úgy, úgy találok, hogy nincsen megfizetve, hogy az utcán kell lógnak.

Contran: Látom már, hogy te mit akartál volna. Igen, mindjárt egy kastélyt. Miért nem rögtön lovakat is — ebben a percben talán.

Mizette: Neked van.

Contran: Na, ez nem ugyanaz...

Mizette: Nem kell sem kastély, sem ló...

Contran: Biztosítalak, hogy lesz neked. Csinos leány vagy, légy meggyőződve, hogy egy napon minden meglesz!

Mizette: Most, hogy a faképnél hagysz, bizony jó lenne. Nem erről álmadoztam ez-előtt...

Contran: Ugyan miről ábrándoztál?

Mizette: A ragaszkodásról.

Contran: A piciny szalmakunyhóról?

Mizette: Csak ne gúnyolódj; higgy nekem. Te nem tudod mi ez és a te észjárásoddal nem is fogod soha.

Contran: Bánom is én.

Mizette: Te nem a szerelemre születél, te a „víg“ hölgyeknek való vagy, de nem másoknak.

Contran: Mindenekelőtt azoknak való vagyok, akik nem unalmasak.

Mizette: Ez az, hát a szerelem unalmas?

Contran: E percben igen.

Mizette (mindegyre hidegebben): Ah, szegény barátom, hogy sajnállak.

Contran: Nem kell sajnálj.

Mizette: Te jó családból való vagy, gazdag vagy, lovaid, inasaid vannak, van keztyűd, nyakkendőd és cigarettád, amennyit éppen

akarsz. De bizony én nem cserélnék veled, pedig egy kis „senki“ vagyok, amíg a szerelmet ismerem.

Contran: Olyan dolgokról beszélsz, amihez nem értesz.

Mizette: De értek.

Contran: Én voltam a szeretőd. De kit szerettél?

Mizette: Tégedet.

Contran: Ezt kedveskedésből mondd.

Mizette: Nem. Bizonyítékom, hogy már nem szeretlek egy csöppet sem... Oh, egy csöppet sem.

Contran: Máris?

Mizette: Tíz perc alatt kiábrándultam. Láthatod, nem is sirok többet.

Contran: Igen, ti nagyon érdekesek vagytok, ti nők...

Mizette: Ugyan miért?

Contran: Sokkal hamarabb felejtetek, mint mi!

Mizette: Azt ajánlom, hogy keseregj inkább... De ez nem minden. Már később jár. Hány óra van?

Contran (megnézi az óráját): Tizenkettő husz.

Mizette: Fizess kérlek. Aztán ellépünk.

Contran: Mindjárt menni akarsz?

Mizette: Persze, nincsen semmi dolgunk egymáshoz, hát nincs más hátra, hogy hazamenjünk, kiki magához.

Contran: Igen... De mindezzel még nem mondtam el...

Mizette: Miért hagysz el? Mire jó?

Contran: Te intelligens vagy és megértessz.

Mizette: Szó sincs róla. Most nagyon jól megértelek. Én elég kedves voltam, de te elhagysz, mert szereted a változatosságot... Mindig, ugyanaz... Oh! ördög! Aztán a szabadságod?! Hát az mi?

Contran: Szegény Mizette! Nagyon sajnállak, tudod.

Mizette: Megiehet.

Contran: Később, jön egy nap, amikor a Szajnapart egy sarkán... Igen, úgy gondolom, hogy a viszontlátás nem marad el!

Mizette: Nem akarnám...

Contran: Hogyan! Mint barát? Jó barát?

Mizette: Úgy sem.
Contran: Nincsen igazad. Én elsőrangú jóbarát vagyok; a szívem olyan, mint a vaj.
Mizette: Hát olvadj el és csöngess a pincérnek.

Contran (felkel és csönget): Tessék.
Mizette: Lemegyünk, aztán elválunk.
Contran: Hazaviszlek kocsin.
Mizette: Nem, nem kell. Gyalog megyek.
Contran: De...
Mizette: Nem akarom.
Contran: Jó. Mégis...
Mizette: Na, elég lesz már?
Contran: Bánom is én... Mondhatom durván hagysz el.

Mizette: Már én ilyen vagyok! Ha akarod megcsókolhatsz még egyszer, utóljára, mielőtt jönne a pincér.

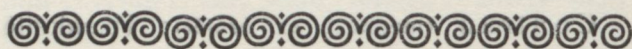
Contran (megcsókolja): Te is engem. (Mizette megcsókolja.) Ah, a szerelem víg komédia!

Mizette: Ne beszélj róla.

(A pincér belép.)

A pincér: Parancsol uraságod?

Contran: A számlát.

Interieur.

Írta: Balassa Árpád.

Az ablaktábla most roppant meg épen, az őszi eső szeliden szítál. Látod, hogy sírnak sárga lámpafényben sápadt ablakok?

A pamlag sarkán összebújunk ketten, a sötét szoba ásítva néz ránk, a szekrény válla nyöszörgőn megreccsen s a kezem megfogod.

A síró szélben megremeg a gázláng, panaszdalát dúdol rá a kályha is, a fali óra félszemmel vigyáz ránk s fáradtan bólogat.

Az egymás arcán gondbarázdát hagyunk... S a sötét este fáradt két kezét anyásan, lágyan szétfertí rajtunk és sírva betakar.

1435

Annita Pernot, legujabb szerelmem.

Írta: Pajzs Elemér.

I.

Anagyapja francia volt, az anyja litván, főrékeny berlini lány Annita maga. Éjjel egy órakor ismertem meg egy rossz színházi előadás és egy még rosszabb vacsora után. A Potsdamer Platz-on, ahol az éjjeli Berlin tömörül, kölykös kíváncsisággal nézegettem a kapuk és balkónok árnyékába húzódo kokottokat. Mint egy óriás körhinta, forgott előttem a világváros bája és szemete. Annita a Siechen sörcsarnok előtt állt, a villamos normálóra lábánál és lila napernyőjével cikcakos ákombákomokat rajzolt a járdára. Az ivlámpa homályos fénye csomós kékében esett az arcára. Valósággal beivódott a bőrébe a fehér világosság.

„Jóalaku lány és szép is. Hazaviszem, — gondoltam. És már színes rajzokkal és képekkel telítődött meg a fejem.“ „Ma huzták át frissen az ágymat... habos cihák, susogó csipkés vánkösök... jó lesz...“

Elsétáltam előtte néhányszor. Ferdére taposott cipő volt a lábán, a ruhája ódivatu és foszladozó. A rózsamintás selvemőv, amely az alját a derékkal összetartotta, annyira megkopott, hogy rongyolódva lógtak le róla a leváló selyemszálak. Furcsállottam kissé ezt az öltözködést, de aztán megnyugtattam magam: „Szegényke. Nem telik neki bizonyára.“ Széles finomfonatu fekete kalap volt a fején, büszke, fennhéjázó plörözökkel, ez kibékített mindennel.

Jó ideig ácsorogtam a sarkon, a virágos asszony kosara előtt. Halloftak illet? nem mertem megszólítani. Valami varázsos megmagyarázhatatlanság volt ebben a kedves arcu kokottban, amitől bártortalanul visszatorpannam. Járkáltam előtte, hol távolabb, hol közelebb hozzá, észre kellett vennie, hogy miatta ismétlem annyiszor ezt a sétát. A következő percben hangosan fölnevetett. Csillogó fehér fogai voltak; német lánynál ritkaság... Eh csak nem félek tőle? Odaléptem és megemelttem a kalapom:

1436